

Tollbamondás

Lotz János 1931-ben iratkozott be a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemre, magyar-angol-német szakra, később pedig felvették az Eötvös József Collegiumba is. Itt Gombocz Zoltán (.) kiváló magyar nyelvész lett a szellemi vezetője. Gombocz Lotz Jánosnak a Jókai-kódex igealakjairól szóló dolgozatát kitüntetésre ajánlotta. Az ő hathatós segítségével kétéves külföldi ösztöndíjat kapott Stockholmba (.) a germanisztika és a filozófia tanulmányozására. Ez a tanulmányút Lotz János több mint egy évtizedes klasszikus értelemben vett hungarológusi tevékenységének a kezdetét jelentette. A Stockholmi Magyar Intézet igazgatójának, Leffler Bélának a javaslatára lektorként alkalmazták. Először magyart tanított négy éven keresztül. 1939-ben írta meg A magyar nyelvrendszer című könyvét. A nyelvtanítás gondolatával már itthon is foglalkozott, de végső ösztönzést az adott számára, hogy stockholmi diákjainak egy megfelelő tankönyvet adhasson. Munkájának elismeréséül 1942-ben egyetemi tanárnak nevezték ki.

Útmutató a tollbamondáshoz

Írjuk fel a táblára:

- Collegium
- Gombocz
- Leffler

Mondjuk meg a diákoknak, hogy

- Pázmány Péter Tudományegyetem az intézmény neve.
- a Stockholmi Magyar Intézet a hivatalos megnevezése az intézetnek!
- A könyv címe: A magyar nyelvrendszer.

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le a mondatokat! A végén újra olvassuk el az egész szöveget! A vesszők helyét nem mondjuk meg!

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden diák végez.

Felhívnam a diktáló kollégák figyelmét, hogy pontosan tartsák be az útmutatóban

leírtakat, mert érkeztek hozzánk olyan negatív visszajelzések diákoktól, hogy ez nem minden esetben valósult meg.

Hálás köszönetünk!

Megoldások

1. Tégy + jelet a táblázatban a megfelelő személy nevéhez az állítások alapján!

6/

Minden helyes jelölés pontot ér!

<i>ÁLLÍTÁS (+, ha igaz)</i>	Lotz János	Kertész Tamás	K. Nyirady	Basa Enikő
Szorosan kötődik az Egyesült Államokhoz.	+		+	+
Lotz János lakhatása tőle tudható.		+		
A magyar nyelvet vizsgálja.	+			+

2. Válaszolj a kérdésekre a szöveg alapján!

6/

- Mikor kezdődhetett legkorábban a Lotz-kutatás a szöveg alapján? **2003 után (1973 elfogadható)**
- Szerepel a térképen Lotz korabeli háza? igen **nem** (a szám nem azonosítható)
- Melyik szó rövidítése az Rd? **Road**
- Melyik szó rövidítése az MD? **Maryland**
- Melyik amerikai város egy körzetét ábrázolja a térkép? **Chevy Chase**
- Melyik keresőprogram adta közre a térképet? **Google**

3. Keress rokon értelmű szavakat, kifejezéseket az alábbi nyelvi elemekre!

5/

- kihívást hordoz: **pl. próbatételt jelent, nincs könnyű helyzetben,**
- minden követ megmozgat: **pl. igyekszik, sok embert megkeres az ügy érdekében, mindent megtesz/megpróbál, töri magát, kitartóan küzd**
- jelenkori: **pl. mai, mostani, 2025, pillanatnyi, jelenlegi, aktuális, friss, naprakész, időszerű, kortárs, modern, korunkbeli, jelenbeli**
- körzet: **pl. régió, térség, terület, övezet, zóna, környék, tájegység**
- fizikai mérete: **pl. nagysága, kiterjedése**

A válaszoknak egynyelvű szótárak segítségével igazolhatónak kell lenni.

4. Egészítsd ki az összefoglalót a szöveg alapján!

3/

Lotz János életének kutatása/vizsgálata/feltárása/tanulmányozása/felderítése (főnév) sokszor ütközött akadályba. Különböző foglalkozású emberek segítették a munkát: nyelvészek és könyvtárosok (többes számban). A kitartó keresésnek köszönhető, hogy számos információval bővültek ismereteink.

Csak főnév, illetve többes számban szereplő foglalkozásnév fogadható el.

1. Írd le helyesen tagolva az alábbi mondatkígyókat!**12/**

Piri nagyon el van keseredve.

Az anyukák mindig el szoktak mosogatni ebéd után.

Ehhez a feladathoz elkelne egy kis segítség.

El fogok késni a koncertről.

El kellett volna fogadnom az állásajánlatot.

Ezt a zenét elhallgatnám még egy darabig.

El ne lustulj a szünetben!

Elleszek nélküled is.

Soha el nem évülő fogadalmat tett.

Lassan elkezdett esni az eső.

Feri nyáron elszokott a tanulástól.

Az öcsikém sokáig elvan magában.

Minden helyesen tagolt mondatért 1 pont jár.

2. Milyen betűt vagy betűket kell oda írni, ahol hosszú j hangot ejtünk?**10/**

vijjog, folyjon, bújjon, süllyed, ujjatlan, beljebb, jöjjön, fújja, hallják, kijjebb

3. a) Írd le az alábbi tulajdonnevek -i vagy képzős alakját! 12/

Los Angeles-i

madáchi

Baranya vármegyei

holt-tiszai

csendes-óceáni

Csepel-szigeti

Táncsics Mihály-i

b) Most alkalmazd a -beli képzőt!

Élet és Tudomány-beli

Kincskereső kisködmön-beli

amerikai egyesült államokbeli

Dél-Dunántúl régióbeli

fogarasi-havasokbeli

4. Alkoss helyesen írt szavakat, szókapcsolatokat az alábbi – iskolával kapcsolatos – szókígyókból, amelyekben több helyesírási hiba is lehet, de amelyek között hibátlanul írtak is előfordulnak! 10/

házi feladat

matematikatanár

csengetési rend

szülői értekezlet

földrajzóra

osztályfőnöki dicséret

tanár úr

kémia terem

tehetséggondozás

dolgozatfüzet

Minden helyesen leírt kifejezésért 1 pont jár.

5. Döntsd el, hogy a következő szó párok melyik tagját írtuk le helyesen! A megfelelő jelölést használd!

16/

1: az elsőt

2: a másodikat

X: mindkettőt

0: egyiket sem

házal	X	házzal
bujkál	1	bújkál
kin	X	kint
fegyelmezetlen	1	fegyelmezettlen
szenté	X	szentté
Széchenyi István	1	Eötvös Loránd
unos-untalan	1	unosuntalan
ötéves gyerek	1	öt éves gyerek
e-mail	X	ímél
1848 hősei	1	1848. hősei
nyársal	X	nyárssal
Balatonalmádi	X	balatonalmádi
kullanccsípés	0	kullanccs-csípés
vigasz	1	vígasz
karácsony	1	Karácsony
plusz	1	plussz